

Maa-aineslupa, Heikkilän sora-alue, Komulainen, Naamanka, Pudasjärvi

OULYMP 30.06.2022 § 59
350/11.01.02/2022

Asia Eero Komulaisen maa-aineslain mukainen lupa maa-ainesten ottamiseen Pudasjärven kaupungin Naamangan kylälle tilalle Heikkilän sora-alue 615-408-2-156.

Hakija Eero Komulainen

Hakijan osoite on liitteessä 1, jota ei julkaista internetissä

Luvan hakemisperuste

Maa-aineslain (555/1981) 4 §.

Maa-aineslain 7 §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Pudasjärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oulunkaaren ympäristölautakunta.

Asian vireilletulo

Maa-aineslupahakemus on jätetty 6.9.2018. Hakemusta on pyydetty täydentämään 29.10.2018. Hakija on täydentänyt hakemustaan 25.11.2020, jossa ottomäärää on pienennetty ja ottoalueen rajausta muutettu. Hakemusasiakirjat on pyydetty päivittämään 26.11.2020 vastaamaan edellä mainittuja muutoksia. Hakija on jättänyt päivitettyt hakemusasiakirjat 3.3.2021. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on (POPELY/1092/2021, 22.12.2021) lausunnossaan suhtautunut kielteisesti hakemukseen. Hakija on 24.1.2022 antanut vastineen, jossa korostetaan hakemuksen mukaisen toiminnan olevan maisemointia ja hakija pienentää edelleen haettavaa ottoaluetta ja ottomäärää. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut uuden lausunnon (POPELY/1092/2021, 18.3.2022), jossa maisemoivaa maa-aineksen ottotoimintaa voidaan pitää mahdollisena. ELY-keskus, kuitenkin vaati, että ennen maa-aineslupan myöntämistä alueella on käytävä paikan päällä toteamassa, ettei ottotoiminnalle olisi maa-aineslain 3.1 §:n mukaisia esteitä. Tarkastus on suoritettu 30.5.2022. Tarkastuksella hakijaa on pyydetty päivittämään hakemusasiakirjat vastaamaan 24.1.2022 vastineessa esitettyjä muutoksia. Hakija on jättänyt päivitettyt asiakirjat 13.6.2022.

Alueen sijainti

Suunniteltu maa-ainesten ottopaikka sijaitsee Pudasjärven kaupungin Naamangan kylällä tilalla Heikkilän sora-alue 615-408-2-156, noin 45 kilometriä Pudasjärven keskustasta koilliseen Näköalatien numero 18828 itäpuolella.

Luvat ja sopimukset

Tilalle Heikkilän sora-alue 615-408-2-156 on aiemmin myönnetty maa-aineslain mukainen lupa Särkelä & Mattila Oy:lle (Rakennuslautakunta 15.11.2006 § 118) Lupa on siirretty Eero Komulaisen nimiin rakennuslautakunnan päätöksellä 7.3.2007 § 28. Ottamisalueen pinta-ala on ollut 2,9 ha ja ottomäärä 50 000 m³. Luvan voimassaolo on päättynyt 31.12.2015. Hakija omistaa hakemuksen kohteena olevan tilan.

Alueen kaavoitustilanne ja ympäristö

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa alue on merkitty loma ja matkailukohteeksi (R). Syötteen yleiskaavassa alueen eteläosa on merkitty maa-ainesten ottoalueeksi (EO) ja alueen pohjoisosa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Lisäksi yleiskaavassa on merkintä alueen pohjoisosan ympäristö- tai maisemavaurion korjaustarpeesta (!).

Alue sijaitsee Naamankaharjun (11 615 134) vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E).

Lähin vakituinen asutus sijaitsee 170 metrin etäisyydellä ja lähin vapaa-ajan asutus sijaitsee noin 100 metrin etäisyydellä suunnitellusta ottoalueesta luoteeseen. Moottorikelkkareitti sijoittuu aivan ottoalueen länsi- ja pohjoisreunalle.

Lähin suojelualue, SPAFI / SACFI1103813 Maaselkä ja Syötteen kansallispuisto sijaitsee noin 2,8 kilometriä suunnitellun ottoalueen itäpuolella.

Lähin vesistö, Jäkälänlampi, sijaitsee suunnitellulta ottoalueelta noin 350 metriä etelään.

Lähin muinaisjäännös Ahvenvaara 2 (1000024741) kaksoistervahauta ja tervapirtin jäännös sijaitsee noin 1,5 kilometriä suunnitellusta toiminta-alueesta etelään.

Haettavassa suunnitelmassa kokonaan ottamatonta aluetta on vain noin puoli hehtaaria. Puolet suunnitellusta ottoalueesta on nykyistä luiskaa. Ottamaton alue on mäntymetsää. Eteläpuolinen alue on hakijan vanhaa maa-ainesten ottoaluetta, myös itä- ja kaakkoispuolella on vanhoja ottoalueita. Ottoalueiden ja loma-asutuksen lisäksi lähialueet ovat metsätaloustyössä olevaa mäntymetsää.

Toiminnan kuvaus

Alue on vanhaa maa-ainesten ottoaluetta, jolla maa-ainesten ottoa on hakemuksen kohteena olevalla tilalla aiemmin harjoittanut Maarakennusliike Komulainen Oy. Eero Komulainen on hakenut uutta maa-aineslupaa 10 vuodeksi määrälle 100 000 m³ 6.9.2018 päivätyllä hakemuksella. Oulunkaaren ympäristöpalvelut on pyytänyt hakemukseen täydennyksiä, eikä hakemusta ole käsitelty. Täydennyksiä on toimitettu marraskuussa 2020, mutta koska täydennyksissä ottomäärää on pienennetty ja ottoalueen rajausta on muutettu, ympäristöpalvelut on katsonut, että suunnitelma-asiakirjat tulee uusia kokonaisuudessaan.

Kyseisellä hakemuksella haetaan nyt uutta lupaa viideksi (5) vuodeksi määrälle 40 000 m³. Otto on pääasiallisesti maisemointia, haettavan ottomäärän on tarkoitus vähintäänkin kattaa maa-aineslupan hakemisen ja maisemoinnin toteuttamisen kustannukset.

Ottotoiminta

Nykyinen ottotilanne, hakemusalueen ja eteläpuolisen, vanhan ottoalueen korkotasoa on kartoitettu Geopudas Oy:n toimesta 22.11.2019. Otto- ja kaivualueen rajausta sekä tuleva tilanne on esitetty suunnitelmapiirroksina ja poikkileikkauksina (8983.1 - .4). Suunnitellun ottoalueen koko on noin 0,87 ha, josta kokonaan ottamatonta aluetta on noin puolet, 0,46 ha. Ottamaton alue on mäntymetsää. Eteläpuolinen alue on hakijan vanhaa maa-ainesten

ottoaluetta, myös itä- ja kaakkoispuolella on vanhoja ottoalueita. Iso osa otosta on luiskausta. Ottotoiminnan yhteydessä vanha ottoalue saadaan maisemoitua. Maisemoinnin kustannusten peittämiseksi maa-aineksia otetaan myös myyntiin.

Neljän metrin suojakerrosvahvuuden toteutumisesta huolehditaan asennettavien havaintoputkien tarkkailun perusteella. Lopullinen maisemointitaso määräytyy oton aikana suoritettavan tarkkailun perusteella. Mikäli ottoalueen eteläpuolisen, syvän alueen kohdalla neljän metrin suojakerros pohjaveteen ei toteudu, suoritetaan täyttöjä.

Ottoalueiden reunat eteläreunaa lukuun ottamatta luiskataan kaltevuuteen 1:3. Ottosyvyys on korkeimmillaan alueen pohjoisosassa 10 – 20 metriä. Eteläosassa otto yhdistyy vanhaa monttuun, jonka maanpinnan taso on haettavan ottotason alapuolella. Uuden ottoalueen eteläreuna on rajattu haettavan ottotason korkeuskäyrään +240,0(N60).

Otettava aines on hiekkaa ja soraa. Alueelta otettavien maa-ainesten määrä on noin 40 000 m³. Ottoaika on viisi (5) vuotta. Kaivettavia aineksia varastoidaan ottoalueelle tai sen eteläpuoliselle, noin 0,6 ha tukitoiminta-alueelle ennen niiden toimittamista kulutuskohteisiin.

Mikäli tukitoiminta-alueella on tarvetta varastoida polttoaineita, käytetään ylitäytönestimillä varustettuja kaksoisvaipallisia säiliöitä ja tankkausalue pohjustetaan muovikalvolla. Vettä pilaavia aineita ei missään vaiheessa päästetä maaperään tai pohjaveteen.

Ottoalueen eteläpuolella on aiemman oton yhteydessä syntynyt, syvimmillään noin viisi metriä haettavaan ottotason alapuolelle yltävä alue. Sellaista aluetta, jossa hakemuksessa oletetun pohjavesipinnan yläpuolelle ei jää neljän metrin suojakerrosta, on noin 0,1 ha. Asennettavasta pohjaveden havaintoputkesta tehtävien mittausten perusteella aluetta täytetään siten, että suojakerros toteutuu. Nykyisen vesipinta-arvion perusteella täyttöön menisi noin 4000 m³.

Maisemointi ja jälkikäyttö

Vanhan ottoalueen maisemointia suoritetaan oton edetessä mahdollisuuksien mukaan vaihteittain. Ottoalueen reunat muotoillaan loivapiirteisiksi ja ympäristöön sopeutuviksi. Luiskien kaltevuus on 1:3 tai loivempi.

Maisemointi ja jälkihoitotyöt suoritetaan ympäristöministeriön ohjeistuksen (Ympäristöhallinnon ohjeita 1 / 2009; Maa-ainesten kestävä käyttö) mukaisesti, huomioiden pohjavesialueuokituksen mukaiset vaatimukset. Mahdolliset karkeat, soraiset kohdat peitetään 20-30 cm paksuisella hiekkakerroksella ja tilalta kuoritut pintamaat levitetään alueen pohjalle kasvualustaksi. Tarvittaessa ottoalueelle tuodaan kasvualustaksi muulta puhtaita pinta- ja kaivumaita, joiden puhtaus varmistetaan ja hyväksytetään lupaviranomaisilla. Lopputilanteessa alue jää metsätalouskäyttöön.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Hakemuksen liitteenä olevan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaan pintamaita syntyy arviolta 1500-2000 m³-ktr ja kantoja ja hakkuutähteitä 5-10 m³-ktr. Pintamaat käytetään maisemoinnissa kasvukerrokseen ja mahdolliset suuret kannot murskataan pintamaihin.

Vaikutukset ympäristöön

Hakijan mukaan suunnitellulla otolla ei ole merkittävästi nykyistä suurempaa haitallista vaikutusta alueen maisemaan, vanhan oton jyrkät rinteet saadaan loivennettua metsätaloustalouteen ja alue saadaan sopeutettua ympäröivään maisemaan. Lähimmän loma-asutuksen ja oton väliin jätetään suojapuustoa ja välissä kulkeva moottorikelkkareitti jätetään nykyiselleen.

Oton luiskaus suuntautuu loma-asutuksesta pois päin vaimentaen sen suuntaan kantautuvaa melua sekä pölyn leviämistä. Toiminta-aikoja rajoitetaan loma-asutuksen läheisen sijainnin vuoksi arkipäiviin. Ottotoimintaa ja kuljetuksia vältetään tekemästä tarvittaessa myös iltaisin.

Otolla ei haettavalla vähintään neljän, käytännössä noin kuuden metrin suojakerroksella ole haitallista vaikutusta pohjaveden laatuun tai määrään. Onnettomuustilanteista ilmoitetaan välittömästi valvontaviranomaisille ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Pohjaveden havaintoputkista tai maaperästä otetaan häiriötilanteessa tarvittaessa näytteet, jotka toimitetaan analysoitavaksi hyväksytyyn laboratorioon.

Lähin suojelualue, SPAFI / SACFI1103813 Maaselkä, sijaitsee noin 2,8 kilometriä suunnitellun ottoalueen itäpuolella ja lähin muinaismuisto noin 1,5 kilometrin päässä ottoalueen eteläpuolella, joten toiminnalle ei ole niihin vaikutusta.

Suunniteltu ottoalue on tavanomaista mäntykangasta sekä vanhaa ottoaluetta, joten sillä ei ole erityisiä, suojeltavia kasvi- tai eläinlajeja, joiden elinympäristö tulisi säilyttää.

Asian käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu Pudasjärven kaupungin verkkosivuilla 16.4. - 24.5.2021. Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti suunnitellun ottamisalueen naapuritilojen omistajille.

Lausunnot

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 22.12.2021:

" Eero Komulainen hakee maa-ainestenottolupaa soran ja hiekan ottamiseen otsikon mukaiselle tilalle. Lupaa haetaan 60 000 m³ ottamismäärälle kymmeneksi vuodeksi. Suunnitellun ottoalueen eteläosa on vanhaa ottoaluetta, jonka ottotoiminta on ulottunut syvimmillään tasolle +233,8(N60). Hakemuksen mukaan ottoalueen pohjalla ei ole havaittu vettä, joten pohjavesi oletetaan olevan tätä syvemmällä. Haettava ottotaso on +240,0(N60), jolloin suojakerrosta pohjaveteen jää yli kuusi metriä.

Lähin loma-asutus sijaitsee noin 75 metrin etäisyydellä luoteeseen maisemoitavan alueen reunasta. Itäpuolella on moottorikelkkareitti, joka on rajattu ottoalueen ulkopuolelle. Hakemuksessa tuodaan esille, että mahdollista murskaustoimintaa harkitaan, kun maa-aineslupa on myönnetty. Murskaus tulitaisiin vähäisen määrän takia tekemään meluilmoituksella, suojaukset ja suojaetäisyydet huomioiden.

Samalle kiinteistölle sijoittuvasta ottolupahakemuksesta on ELY-keskus antanut lausuntonsa 11.7.2008 ja 9.10.2008.

Alueen ympäristöllinen merkitys

Suunniteltu maa-ainesten ottotoiminta sijoittuu vedenhankintaa varten tärkeälle Naamankaharjun pohjavesialueelle (11 615134, 1E), jonka pohjavedestä pintavesi tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Pohjavesialue on laajempaan pitkittäisharjukompleksiin kuuluva, jyrkkäpiirteinen ja korkeatopografinen harjumuodostuma, jonka aines on hyvin lajittunutta soraa ja hiekkaa. Liepeet ovat hiekkaa. Runsaat suppakuopat aiheuttavat muodostumalle kumpuilevan pinnan. Pohjavesiolosuhteet ovat osaksi antikliiniset, osaksi synkliiniset. Pohjaveden päävirtaussuunta on etelälounaaseen. Hankealue sijoittuu pohjavesialueen pohjoisosaan. Suunnittelun ottoalueen etelä- ja koillispuolella on kahden kilometrin sisällä kaksi pohjavedenottamoa, joista otetaan hyvälaatuista talousvettä Syötteen alueelle.

Naamankaharju on geologisesti ja maisemakuvaltaan varsin merkittävä harju, joka sisältyy valtakunnalliseen harjututkimukseen vuodelta 1980. Tutkimus kattoi harjuluonnon kannalta merkittävät kohteet, jotka tulisi ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa. Harjujakson edustavin osa sijoittuu Naamankajärven kohdalle ja jatkuu siitä koilliseen mutkittelevana ja jyrkkärinteisenä. Harjussa on rinnakkaisselänteitä ja sivukumpuja sekä lukuisia suppia, jotka aikaan saavat harjulle erikoisen kumpuilevan luonteen.

Pohjavesialueen etelä- ja keskiosa kuuluu valtakunnalliseen harjunsuojeluohjelmaan. Harjualueen pituussuunnassa kulkee paikallistie, Näköalatie, joka sijoittuu lähelle jo otettua maa-aineksen ottoaluetta, tarkemmin ottaen sen länsipuolelle.

Maakuntakaavassa on pohjavesialue-merkinnän lisäksi merkintä loma- ja matkailualueesta, jolla osoitetaan alueita pääasiassa matkailua palveleville toiminnoille ja loma-asumiselle. Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen tarkoituksenmukaisimpaan käyttöön loma-asunto- ja matkailutoimintojen kannalta, toimintojen mitoittamiseen sekä aluevarausten yhteensovittamiseen. Lisäksi näköalatie on merkitty maakuntakaavaan vähintäänkin maakunnallisesti arvokkaana tieosuutena.

Suunnittelun ottoalueen välittömässä läheisyydessä on voimassa Syötteen yleiskaava (hyväksytty 30.6.2009). Pikkukylän loma-asuntoalue on kaavassa merkinnällä RA3, jonka mukaan alue on tarkoitettu harvalle lomaasuntorakentamiselle, jolla sallitaan vain vähäinen, ympäristön huomioiva lisärakentaminen. Ottoalueen länsipuolella on merkintä moottorikelkkareitistä, joka on sijainniltaan ohjeellinen.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lausuu kannanottonaan seuraavaa

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (jäljempänä ELY-keskus) viittaa ja yhtyy kyseiselle ottoalueelle 11.7.2008 ja 9.10.2008 antamiinsa lausuntoihin ja tuo esille, että vuonna annetuissa lausunnoissa on ELY-keskus suhtautunut ottotoimintaan kielteisesti perustellen sitä maa-ainelain 3.1 §:n tarkoittamilla luonnon merkittävillä kauneusarvoilla, jonka nykyisin loma-asutuksen vieressä sijaitseva kumpare omaa. Kumpareelta avautuu laaja maisemakuva varsin kauaksi ja tämä maisemakuva on helposti saavutettavissa maisematieltä ja Pikkukylän loma-asunnoilta. Maisemakuva edustaa maa-ainelain 3.1 §:n tarkoittamaa kaunista maisemakuvaa, jota ei tule maa-ainesten otolla turmella.

Vaikka nyt haettavana oleva luvan ottamisalue on suppeampi kuin aiemmin haettu ja ottomäärä aiempaa pienempi, sijoittuisi ottamisalue liian lähelle Pikkukylän lomaasutusalueutta ja sen lähimpiä rakennuksia. Maa-ainelain 3.1

§:n tarkoittaman kauniin maiseman kuvan turmeltumiselta ei näin ollen välttyttäisi.

Lisäksi ELY-keskus tuo esille, että murskaustoiminnalle tulisi hakea ympäristölupa, sillä vähäisempään toimintaan on oltava ympäristölupa, jos toiminta sijoitetaan 3/3 tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa (YSL 28§). ELYkeskuksen käsityksen mukaan murskaustoiminnalle ei todennäköisesti voisi myöntää lupaa pohjavesiensuojelullisista syistä eikä myöskään sen läheisyydessä sijaitsevan häiriintyvän kohteen (loma-asutuksen) vuoksi.”

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 18.3.2022:

”Eero Komulainen hakee maa-ainestenottolupaa soran ja hiekan ottamiseen otsikon mukaiselle tilalle. Lupaa haettiin vuonna 2021 60 000 m³ ottamismäärälle kymmeneksi vuodeksi. Hakijan on päivittänyt otto- ja maisemointialueen rajausta 24.1.2022 päivättyllä suunnitelmakartalla niin, että ottoalueen ja loma-asutuksen väliin jää vähintään 100 metriä. Tällöin myös otettavan maa-aineksen määrä pienenee kolmanneksen ollen 40 000 m³. Hakijan vastineessa tuodaan esille, että oton yhteydessä nykyinen, jyrkkä rintausta loivennetaan kaltevuuteen 1:3, jolloin se voidaan metsittää. Näin ollen alueen maisemallinen arvo paranee. Hakija ei ole muilta osilta päivittänyt suunnitelma-asiakirjoja, vaan vastineessa tuodaan esille, että asiakirjoja päivitetään, mikäli pienennetty maisemoiva ottotoiminta katsotaan alueella mahdolliseksi.

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lausuu kannanottonaan seuraavaa

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (jäljempänä ELY-keskus) pitää mahdollisena nyt esitettävää maisemoivaa maa-aineksen ottotoimintaa, kunhan sen tarkoituksena on alueen maiseman parantaminen olemassa olevaa jyrkkää rinnettä loiventamalla, ja kasvillisuutta palauttamalla sekä pohjaveden suojelun tason parantaminen. ELY-keskus tuo esille, että maisemointiin ja ottoalueen rajaukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta maa-ainelain 3.1 §:n tarkoittamalta kauniin maiseman kuvan turmeltumiselta vältytään.

Lupaharkinnassa on otettava seuraavat näkökohdat huomioon:

Ennen maa-aineluvan myöntämistä on lupaviranomaisen sekä hakijan käytävä paikan päällä toteamassa, ettei ottotoiminnalla vaikuteta läheiseltä loma-asutukselta avautuvaan maisemaan, eikä näin ollen ottotoiminnalle olisi maa-ainelain 3.1 §:n mukaisia esteitä. Myös ELY-keskukselle on varattava mahdollisuus osallistua maastokäynnille.

Ottamisen yhteydessä on varmistettava, että ylimmän luonnontilaisen pohjavesipinnan yläpuolelle jää vähintään neljän (4) metrin rikkomaton suojamaakerros. Suunnitelma-alueen ylisyvät ottoalueet on täytettävä niin, että myös siellä neljän metrin suojakerrospaksuus toteutuu. Pohjavesipinnan tasoa on seurattava vähintään neljä kertaa vuodessa ottoalueella asennettavasta havaintoputkesta ja lähialueella sijaitsevista havaintoputkista siten, että pohjavesipinnan kevät- ja syysmaksimit tulevat huomioiduiksi. Tarkkailu tulee aloittaa ennen ottotoiminnan aloittamista ja sitä on jatkettava luvan koko voimassaolon ajan. Tarkkailutulokset on toimitettava ottotoimintaa valvovalle viranomaiselle ja pyydettyäessä ELY-keskukselle.

Hakijan on päivitettävä ottosuunnitelma vastaamaan vastineessa esitettyä ottotoimintaa (MAL 5§).

Maa-aineksen otto on toteutettava niin, että missään vaiheessa ei pääse syntymään pohjaveden pilaantumisvaaraa. Tätä koskevat tarkemmat määräykset on liitettävä maa-aineksen ottolupaan.

Koska maisemoitavan ottoalueen luiskat ovat pitkät suurehkojen korkeuserojen vuoksi, ELY-keskus suosittelee, että ottoalueen maisemoinnissa huomioidaan mahdollisuus tasanteen (terassin) jättämiselle, jotta siihen istutettu puusto ja muu kasvillisuus pääsee hyvin leviämään myös muualle nopeuttaen alueen maisemoitumista. Luiskan kaltevuus voisi tällöin olla 1:1 – 1:2 eli luiska – väliterassi (1-2 m leveä) – luiska, mikäli sellaisen tekeminen on käytännössä mahdollista. Muutoinkin maisemointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Ottamisalueen jälkihoito tulee tehdä suunnitelman mukaisesti kuitenkin edellä mainitut kohdat huomioiden ja ympäristöhallinnon ohjeiden (Ympäristöministeriön julkaisu 24/2020, Ympäristöministeriö) periaatteita noudattaen, sisältäen alueen muotoilun, pintamateriaalin levityksen ja kasvillisuuden palauttamisen metsittämällä.

ELY-keskus katsoo, että ottotoiminta tulee saattaa loppuun mahdollisimman pian. ELY-keskus pitää 3–4 vuoden maisemointilupaa riittävänä ottaen huomioon otettavan maa-aineksen määrä ja ottoalueen pinta-ala sekä loma-asutuksen läheisyys.”

Muistutukset ja mielipiteet

Muistuttaja A 2.5.2021:

Vastustamme Eero Komulaisen hakemaa maa aines lupa hakemusta. Olen itse hakenut lupaa viereiselle alueelle ja pohjaveden korkeuden takia emme ole aukaisseet monttua. Pohjavesi tasot ovat alueella paljon korkeammalla kuin aikaisemmin on oletettu. Alueella on jo nyt kaivettu pieni lampi joka on pohjavettä täynnä. Alue on jo ehtinyt kasvaa hyvää taimikkoa ja maisemoituu nopeasti tasolle mikä ei häiritse maisemaa tulevaisuudessa. Olemme tehneet jo suunnitelmia matkailualueen kehittämiseksi Jäkälälammen rantaan tilan num 615-408-2-276 maille. Hankkeessa on tarkoitus tehdä iglu tyyppisiä majoitus rakennuksia ja muuta ohjelmaa esim revontuli safareita. Maisemoimme omatkin alueet mahdollisimman hyvin että ne palvelevat matkailua. Hakemuksen mukainen toiminta vaarantaisi hankkeemme ja riski pohjaveden pilaantumisesta olisi suuri. Myös omistamamme Jäkälälampi on pohjavesi lampi mistä pohjasta tulee koko ajan alueen pohjavettä. Laskuojan kanssa lammen vesi on erittäin hyvää kaloille ja lammessa onkin runsas kalakanta. Lammessa on lisääntymiskykyinen siika kanta, harrikanta muiden kalojen lisäksi. Joka vuosi istutamme myös kirjolohta lampeen. Lisäksi alueen vesihuollon turvallisuuden takia suunniteltua vedenottamoa ei saa vaarantaa. Vedenottamo on piirretty meidän tilan maille.

Hakijan kuuleminen

Hakijan 24.1.2022 lähettämä vastine Pohjois-pohjanmaan ELY-keskuksen 22.12.2021 antamaan lausuntoon:

” Kuten hakemuksessa on aiemminkin todettu, sen mukainen toiminta on maisemointia, jota alueelta edellytetään keskeneräisen ottotoiminnan jäljiltä. Oton yhteydessä nykyinen, jyrkkä rintausta loivennetaan kaltevuuteen 1:3,

jolloin se voidaan metsittää. Näin ollen alueen maisemallinen arvo paranee, eikä heikkene.

Hakija pienentää haettavaa ottoaluetta edelleen siten, että loma-asuntoihin jää vähintään 100 metrin suojavyöhyke. Haettava ottomäärä pienenee aiemmasta kolmanneksen, ollen 40 000 m³. Otto- ja maisemointialueen uusi raja on esitetty liitteenä olevalla, 24.1.2022 päivättyllä suunnitelmakartalla.

Päivitetystä alueesta on uutta ottoa vain noin puoli hehtaaria, sillä puolet suunnitellusta otto- ja maisemointialueesta alueesta on nykyistä luiskaa. Otto- ja maisemointialueen koko on n.0,87 ha. Uuden oton aluekin on lähes kokonaan luiskaamista.

Nykyisenkään luiskauksen aluetta ei voitane katsoa kauniiksi maisemakuvaksi, eikä luiskan pinta-ala kasva merkittävästi. Suunnitellun alueen ympäriltä ottoa on suoritettu itä-, etelä- ja länsireunalta, vain pohjoisreuna rajautuu pääosin ottamattomaan alueeseen. Lisäksi loma-asutukselta ei maisemointi käytännössä edes näkyisi, koska loma-asutuksen puoleinen reuna on ylempänä kuin otettava ja maisemoitava alue. Kumpareen korkeimmalle kohdalle asti otto ei yllä. Maisematieltäkään ottoalue ei ilmeisimmin näkyisi yhtään sen laajempaa ottona kuin nykyisenkään monttu / sen rinne. Loiventamalla rinnettä, jolloin metsittäminen helpottuu, on lopputilanne maisemallisesti nykyistä parempi.

Suojamaavallin tarvetta voitaneen harkita, kun nykyiselläänkin suojaamatonta rinnettä vain loivennetaan. Ottoalueen mökkien puoleinen reuna on ylempänä kuin ottoalue kokonaisuudessaan, ja laaja maisemakuva levittäytyy ottoalueen yli horisonttiin. Mahdollinen suojavalli kannattanee siis jättää matalaksi, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi.

Hakija ei päivitä toistaiseksi muita suunnitelma-asiakirjoja, ennen kuin lupaviranomaiset kommentoivat onko maisemointi mahdollista toteuttaa tässä muodossa. Ottamisaikaa lyhennetään tarvittaessa, mikäli se muodostuu päätösten kannalta merkittäväksi asiaksi”.

Hakijan vastine Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 18.3.2022 antamaan lausuntoon:

Hakija on ilmoittanut puhelimitse 5.4.2022, että ei näe tarvetta antaa uutta vastinetta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 18.3.2022 annettuun lausuntoon. Hakija on kuitenkin esittänyt puhelimitse mielipiteensä, että 3-4 vuoden lupa ei riitä, koska vuosittaiset ottomäärät olisivat liian suuret. Hakija on 5.4.2022 lähettämässään sähköpostissa ilmoittanut, että lupaa haetaan viideksi (5) vuodeksi.

Tarkastukset

Suunnitellulle ottoalueelle on tehty tarkastus yhdessä ELY -keskuksen edustajan ja luvanhakijan kanssa 31.5.2021 ja 30.5.2022.

Valmistelijan päätösesitys

Oulunkaaren ympäristölautakunta myöntää Eero Komulaiselle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan soran ja hiekan ottamiseen Pudasjärven kaupungin Naamangan kylälle tilalle Heikkilän sora-alue 615-402-2-156.

Maa-aineslain mukainen lupa myönnetään täydennetyn hakemuksen ja 10.6.2022 päivätyn ottamissuunnitelman mukaisesti seuraavin määräyksin:

1. Maa-aineksen ottomäärä on enintään 40 000 m³ ja ottoalueen koko on 0,87 ha.
2. Ottamisalue on merkittävä selvästi (esim. paaluin) maastoon ennen ottotoiminnan aloittamista. Ottamisalueelle on sijoitettava riittävä määrä korkomerkintöjä. Luvan haltijan on huolehdittava merkintöjen säilymisestä alueella.
3. Loma-asuntoihin tulee jättää vähintään 100 metrin suojaetäisyys ja muihin naapurikiinteistöihin tulee jättää vähintään 10 metrin suojaetäisyys. Näköalatielle tulee jättää vähintään 20 metrin suojaetäisyys maantien ajoradan keskilinjasta.
4. Luvan haltijan on ennen ottamistoiminnan aloittamista järjestettävä valvontaviranomaisen kanssa alkutarkastus ottoalueella. Tarkastuksella todetaan lupaehtojen toteutuminen.
5. Luvan haltijan on nimettävä maa-aineksenotolle vastuuhenkilö, joka muun muassa osallistuu valvontatarkastuksille. Vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot tulee toimittaa valvontaviranomaiselle viimeistään alkutarkastuksen yhteydessä.
6. Maa-ainestenotto on järjestettävä siten, että ottoalue on turvallinen alueella liikkujille maa-ainestenoton aikana ja sen päätyttyä.
7. Maa-ainesten otto tulee toteuttaa järjestelmällisesti ottovaiheittain esitetyn suunnitelman mukaisesti. Maa-ainestenotto saadaan ulottaa enintään tasoon +240,0 (N60) kuitenkin siten, että havaitun luonnollisen pohjavesipinnan yläpuolelle jätetään neljän (4) metrin koskematon suojamaakerros. Niillä alueilla, joilla maa-ainestenotto on ulottunut nykyistä ottotasoa syvemmälle, tulee aluetta korottaa niin, että neljän metrin suojakerros pohjaveteen toteutuu. Pohjan korotuksissa ei saa käyttää eloperäisiä aineksia (esim. pintamaita) eikä muualta tuotavia ylijäämämaita.
8. Alueelle on ennen ottamistoiminnan aloittamista asennettava vähintään yksi pohjaveden tarkkailuputki ottoalueen eteläpuoleiseen osaan ja toinen alueen pohjoisosaan oton edetessä ottosuunnitelman mukaisesti. Pohjavesipinnan tasoa on seurattava vähintään neljä kertaa vuodessa ottoalueen pohjavesiputkista siten, että pohjavesipinnan kevät- ja syysmaksimit tulevat huomioiduiksi. Tarkkailu tulee aloittaa ennen ottotoiminnan aloittamista ja sitä on jatkettava luvan koko voimassaolon ajan. Tarkkailutulokset on toimitettava ottotoimintaa valvovalle viranomaiselle maa-aineksen ottoon koskevan vuosi-ilmoituksen yhteydessä ja pyydettyäessä ELY-keskukselle.
9. Ottamistoiminta on kokonaisuudessaan toteutettava siten, että siitä ei aiheudu maaperän, pintavesien tai pohjaveden pilaantumisvaaraa, terveydellistä haittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, tavanomaista enempää pöly- tai meluhaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa. Lisäksi on varmistettava, ettei ottotoiminnalla vaikuteta läheiseltä loma-asutukselta avautuvaan maisemaan niin, että siitä aiheutuisi kauniin maisemakuvan turmeltumista.

10. Alueella on oltava helposti saatavilla riittävästi soveltuvaa imeytysainetta, esimerkiksi turvetta tai imeytysmattoja. Mahdolliset maahan joutuneet poltto- ja voiteluaineet on poistettava viipymättä ja ilmoitettava asiasta valvontaviranomaiselle.
11. Ottoalueella ei saa varastoida työkoneita, polttoaineita tai muita vettä pilaavia aineita. Mikäli alueella säilytetään väliaikaisesti koneita tai polttoaineita, tulee säilytys- ja tankkausalueet tiivistää vettä läpäisemättömiksi (esim. HDPE -kalvo, jonka päälle hienojakoista maainesta). Alueella ei saa käyttää vuotavia työkoneita tai laitteita, ja niiden kunto on tarkastettava säännöllisesti. Öljynvaihdot ja muut huoltotoimenpiteet tulee suorittaa pohjavesialueen ulkopuolella. Polttoaineet on säilytettävä kaksoisvaipallisissa tai suoja-altaallisissa, lukituissa säiliöissä. Katetun suoja-altaan tilavuuden tulee olla vähintään 10 % suurempi kuin suoja-altaassa olevan säiliön suurimman säiliön tilavuus. Säiliöissä tulee olla ylitäytönestin ja lukittava sulkuventtiili. Säiliöiden kunto on tarkastettava ennen niiden käyttöönottamista. Voiteluöljyt ja muut kemikaalit on varastoitava lukittavissa, tiivispohjaisissa tiloissa.
12. Toiminnasta aiheutuvaa pölyämistä on tarvittaessa torjuttava kastelemalla. Pölyntorjuntaan saa käyttää ainoastaan vettä. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa määräyksiä pölyntorjunnasta.
13. Toiminnasta aiheutuva melu ei saa lähimmässä häiriintyvässä kohteessa ylittää melutason ohjearvoja 55 dB (LAeq) klo 7.00-22.00 ja 50 dB (LAeq) klo 22.00-7.00 eikä lähimpien loma-asuntojen pihalla päivällä klo 7.00-22.00 45 dB (LAeq) eikä yöllä klo 22.00-07.00 40 dB (LAeq). Meluavimmat työvaiheet, kuten esimerkiksi puhtaan kiven seulonta tulee suorittaa klo 10.00-18.00 välisenä aikana. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa määräyksiä toiminnan aiheuttaman melun selvittämisestä ja mittaamisesta sekä meluntorjunnasta.
14. Alueelta kuorittuja pintamaita ei saa käyttää alueen täyttöihin. Muualta tuotuja tarkastamattomia ja valvontaviranomaisen hyväksymättömiä ylijäämä- tai jätemaita ei saa tuoda ottamisalueelle. Ottamisalueella ei saa säilyttää jätteitä tai käytöstä poistettuja esineitä tai materiaalia. Toiminnassa syntyvät jätteet on toimitettava asianmukaiset luvat omaaviin käsittelypaikkoihin. Vaaralliset jätteet, kuten jäteöljyt, käytetty imeytysmateriaali ja akut, tulee varastoida lukituissa, tiivispohjaisissa tiloissa. Jätehuollossa on noudatettava voimassa olevia jätehuoltomääräyksiä.
15. Ottamistoiminta on järjestävä siten, että maisemointitoita päästään toteuttamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja vaihteittain tarkemman maisemointisuunnitelman mukaisesti. Ulkopuolisen asiantuntijan laatima maisemointisuunnitelma tulee toimittaa hyväksyttäväksi valvontaviranomaiselle ennen ottotoiminnan jatkamista alueella.

Maisemointisuunnitelman tulee kattaa koko suunnittelualue eli ottoalueen lisäksi myös alueet, joille on suunniteltu varastointia ja

tukitoiminta-alueita. Maisemointisuunnitelmassa tulee arvioida ja ottaa huomioon alueen maisema-arvot, pohjaveden suojeleminen sekä esittää jälkihoitotoimenpiteiden (ml. kasvillisuuden palauttaminen), vaiheistaminen ottotoiminnan ja luvan voimassaoloaikana, maisemointiin mahdollisesti tarvittavat muualta tuotavat maa-ainemäärät ja maisemoinnin kustannukset. Ottamisalueen reunat on luiskattava riittävän loiviksi ja vaihtelevin kaltevuuksin (vähintään 1:3) ja muotoiltava maiseman mukaisesti ympäristöön soveltuvaksi. Ottoalueen maisemoinnissa ja reunojen luiskauksessa voidaan kuitenkin huomioida mahdollisuus tasanteen jättämiselle, jotta siihen istutettu puuston ja kasvillisuuden leviäminen muualle nopeuttaa alueen maisemoitumista. Alueelle tulee istuttaa alueelle ominaisia puuntaimia 2500 kpl/ha. Jälkihoito on tehtävä ympäristöhallinnon ohjeiden (Ympäristöministeriön julkaisu 24/2020, Ympäristöministeriö) periaatteita noudattaen, sisältäen alueen muotoilun, pintamateriaalin levityksen ja kasvillisuuden palauttamisen metsittämällä. Alueen maisemointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota ja se tulee olla suoritettuna kokonaisuudessaan luvan voimassaoloaikana.

16. Mikäli alueelta kuoritut pintamaat eivät riitä metsän kasvualustaksi, voi alueelle tuoda valvontaviranomaisen erillisellä suostumuksella kasvualustaksi soveltuvaa ja pilaantumaton materiaalia.
17. Luvan haltijan on vuosittain tammikuun loppuun mennessä ilmoitettava valvontaviranomaiselle edellisenä vuonna otetun aineksen määrä ja laatu. Ilmoitus on tehtävä myös silloin kun ottotoimintaa ei ole ollut. Ilmoitus tulee tehdä ensisijaisesti sähköisesti Notto -rekisteriin. Lomake löytyy osoitteesta <https://anon.ahp.fi/> -kirjoittamalla hakukenttään teksti "MAL 23" ja painamalla hakupainiketta.
18. Maa-ainesten ottamisen tai lupa-ajan päättyessä luvan haltijan on järjestettävä alueella lopputarkastus, johon kutsutaan valvontaviranomainen ja ELY -keskuksen edustaja.
19. Mikäli ottamistoiminnan aikana ilmenee jotain sellaista, mikä estää maa-ainesten oton hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti, luvan haltijan on viipymättä ilmoitettava asiasta valvontaviranomaiselle.
20. Mikäli lupa maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan haltija vastaa lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksesta hyväksytty toinen. Mikäli luvan haltija menee konkurssiin ja pesä jatkaa ottotoimintaa, tulee siitä tehdä ilmoitus lupaviranomaiselle tai siirtää lupa 6 kk:n kuluessa konkurssin alkamisesta toiselle haltijalle. Ellei ilmoitusta tai siirtoa ole tehty, lupa raukeaa ja viranomainen teettää tarpeelliseksi katsomansa jälkihoitotyöt käyttämällä vakuutta. (MAL 13a §).

Päätöksen perustelut

Maa-ainesten ottaminen toteutettuna lupahakemuksen, ottamissuunnitelman ja edellä esitettyjen lupamääräysten mukaisesti täyttää maa-aineslain 6 §:ssä esitetyt edellytykset, joilla lupa on myönnettävä. Ottaminen tai sen järjestelyt eivät ole ristiriidassa MAL 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on ottamissuunnitelman liitteenä. Siinä on esitetty tarpeelliset tiedot toiminnassa syntyvistä kaivannaisjätteistä, niiden varastoinnista ja hyödyntämisestä.

Toimittaessa ottosuunnitelman sekä jälkihoitotoista annettujen määräysten mukaisesti, ottotoiminta ei aiheuta MAL 3 §:n 1 mom. tarkoitetun kauniin maisemakuvan turmeltumista.

Suunniteltu ottoalue sijaitsee Naamankaharjun 1E -luokan pohjavesialueella. Luvan hakija on ottosuunnitelmassaan esittänyt pohjaveden suojelutoimenpiteitä. Lupamääräyksissä on annettu tarkempia määräyksiä pohjaveden suojelemisesta ja tarkkailusta. Lupamääräys on asetettu pohjaveden laadun turvaamiseksi. Ottamissuunnitelman ja annettujen lupamääräysten mukaan toteutettuna maa-ainesten ottaminen ei aiheuta MAL 3 §:n 1 mom. 4 kohdan mukaisia seurauksia.

Maa-ainestenotolle ei ole kaavallisia tai muita maankäytöllisiä esteitä. Lupamääräyksissä edellytetyt velvoitteet ovat tarpeen maa-ainesten oton haitallisten vaikutusten minimoimiseksi sekä valvonnan toteuttamiseksi.

Lähin asuinrakennus sijaitsee ottoalueen rajasta 170 metriä ja lähin lomarakennus sijaitsee ottoalueen rajasta 100 metriä. Ottotoiminnalle on annettu aikarajoitus erityistä melua aiheuttavien töiden osalta mahdollisen meluhaitan vähentämiseksi. Lisäksi muulle ottamiseen liittyvään toimintaan on annettu määräyksiä, kuten ottotoiminnasta aiheutuvan pölyämisen estämiseksi sekä suojaetäisyydestä ja turvallisuudesta annetut määräykset. Kun otetaan huomioon ottamissuunnitelma ja annetut lupamääräykset, voidaan ottotoiminta järjestää paikalla siten, että siitä ei aiheudu maa-ainelain 3 §:n 4 momentissa mainittua vaaraa asutukselle tai ympäristölle tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Polttoaineiden, voiteluaineiden ja muiden ympäristölle vaarallisten kemikaalien varastointikiellolla, sekä määräyksellä koneiden säilyttämisestä ja tankkaamisesta suojatulla alustalla vähennetään merkittävästi pohjaveden ja maaperän pilaantumisvaaraa.

Määräys ottotoiminnan ja maisemoinnin vaiheistamisesta on annettu riittävien jälkihoitotoimenpiteiden varmistamiseksi sekä yleisen turvallisuuden ja pohjaveden laadun turvaamiseksi.

Vastaus Pohjois-Pohjanmaan ELY -lausuntoon

Pohjois-Pohjanmaan ELY -keskuksen lausunto on huomioitu lupamääräyksissä 7, 8, 9, 15.

Vastaus A:n muistutukseen

Muistuttaja A:n muistutus on huomioitu lupamääräyksissä 6, 7, 8, 9, 15

Päätöksen voimassaolo

Tämä päätös on voimassa 31.12.2026 saakka, johon mennessä kaikki ottamisaluetta koskevat jälkihoitotyöt on suoritettava.

Päätöksen täytäntöönpano

Maa-ainesten otto voidaan aloittaa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi (MAL 21 §).

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (555/1981) 3-7 §, 10-13 §, 19-21 §, 23 § ja 23a §.
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1-4 § ja 6-9 §.
Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 4 §.
Oulunkaaren ympäristölautakunnan 25.11.2020 § 90 ja 24.2.2022 § 20 hyväksymä maksujen määräytymisperusteet.
Pudasjärven kaupungin jätehuoltomääräykset, valtuusto 16.12.2010 liite n:o 4.

Asian valmistelija

Ida-Maria Isoherranen ympäristötarkastaja p. 040 637 6635

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös annetaan tiedoksi hallintolain 62 a §:ssä säädetyllä julkisella kuulutuksella (MAL 19 §). Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Pudasjärven kaupungin verkkosivuilla.

Vakuus

Luvan haltijan tulee jättää Oulunkaaren ympäristölautakunnalle lupamääräysten noudattamiseksi 24.2.2022 § 20 maksutaulukon mukainen vakuus (MAL 12 §). Vakuus on 1500 € ottamisalueen hehtaaria kohti, lisättynä 0,04 € hyväksytyn kokonaisottomäärän jokaista kuutiota kohti. Vakuuden määrä lupamääräysten noudattamiseksi on:

$$0,87 \text{ ha} \times 1500 + 40\,000 \text{ m}^3 \times 0,04 = 2905\text{€}$$

Vakuuden on oltava voimassa vähintään 28.2.2027 saakka. Oulunkaaren ympäristölautakunnalla on kustannustason oleellisesti muuttuessa oikeus tarkistaa vakuuden suuruus.

Maa-aineslupamaksu ja sen perusteet

Lupahakemuksen käsittelymaksu

Tämän maa-aineslupan käsittelymaksu on **631,20 €**.

Maksuissa noudatetaan Oulunkaaren ympäristölautakunnan 25.11.2020 § 90 hyväksymien ja 1.1.2021 voimaan tulleita maksuperusteita, jonka mukaan käsittelymaksu on hakemuksessa esitetyn tilavuuden mukaan 10,52/1000 m³, kuitenkin vähintään 400 euroa ja enintään 5260 euroa.

Valvontamaksu

Lisäksi luvan haltijan on maksettava jälkihoitotöiden hyväksymiseen saakka voimassa olevan taksan mukainen maksu, joka luvan myöntämishetkellä on 7,74 €/1000 m³, kuitenkin vähintään 335 euroa ja enintään 4000 euroa.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus liitteenä.

Ympäristöjohtajan päätösesitys:

Ympäristölautakunta hyväksyy valmistelijan päätösesityksen.

Päätös

.

Puheenjohtaja avasi keskustelun asiasta.

Eero Alaraasakka teki esityksen asian jättämisestä pöydälle, jota Aini Autio ja Aatu-Artturi Anttila kannattivat.

Puheenjohtaja totesi, että tehtiin päätösesityksestä poikkeava esitys ja suoritettiin äänestys.

Puheenjohtajan esitys on Jaa ja Alaraasakan esitys Ei.

Äänestyksessä annettiin 7 ääntä, 4 Jaa ääntä (Heikkilä, Tolonen, Tapio, Koukkari) ja 3 Ei ääntä (Alaraasakka, Autio, Anttila).

Ympäristöjohtajan esitys tulee lautakunnan päätökseksi